

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం
॥ పంచమస్కంధే చతుర్వింశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ పంచమస్కంధే చతుర్వింశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

అధస్తాత్సవితుర్యోజనాయుతే స్వర్భానుర్నక్షత్రవ -
చ్చరతీత్యేకే యోఽసావమరత్వం గ్రహత్వం చాలభత |
భగవదనుకంపయా స్వయమసురాపసదః సైంహికేయో
హ్యతదర్హస్తస్య తాత జన్మ కర్మాణి చోపరిష్టా -
ద్యక్ష్యామః ॥ 1 ॥

యదదస్తరణేర్మండలం ప్రతపతస్తద్విస్తరతో
యోజనాయుతమాచక్షతే ద్వాదశసహస్రం సోమస్య
త్రయోదశసహస్రం రాహోర్యః పర్వణి
తద్వ్యవధానకృద్వైరానుబంధః
సూర్యాచంద్రమసావభిధావతి ॥ 2 ॥

తన్నిశమ్యోభయత్రాపి భగవతా రక్షణాయ ప్రయుక్తం
సుదర్శనం నామ భాగవతం దయితమస్త్రం తత్తేజసా
దుర్విషహం ముహూః పరివర్తమానమభ్యవస్థితో
ముహూర్తముద్విజమానశ్చకితహృదయ ఆరాదేవ నివర్తతే
తదుపరాగమితి వదంతి లోకాః ॥ 3 ॥

తతోఽధస్తాత్సిద్ధచారణవిద్యాధరాణాం
సదనాని తావన్నాత్ర ఏవ ॥ 4 ॥

తతోఽధస్తాద్యక్షరక్షఃపిశాచప్రేతభూతగణానాం
విహారాజిరమంతరిక్షం యావద్వాయుః ప్రవాతి యావన్నేఘా
ఉపలభ్యంతే || 5 ||

తతోఽధస్తాచ్ఛతయోజనాంతర ఇయం పృథివీ యావ -
ద్ధంసభాసశ్యేనసుపర్ణాదయః పతత్త్రిప్రవరా
ఉత్పతంతీతి || 6 ||

ఉపవర్ణితం భూమేర్యథా సన్నివేశావస్థానమవనేర -
ప్యధస్తాత్ సప్త భూవివరా ఏకైకశో యోజనాయు -
తాంతరేణాయామవిస్తారేణోపక్లప్తా అతలం వితలం
సుతలం తలాతలం మహాతలం రసాతలం
పాతాలమితి || 7 ||

ఏతేషు హి బిలస్వర్గేషు స్వర్గాదప్యధికకామ -
భోగైశ్వర్యానందభూతివిభూతిభిః
సుసమృద్ధభవనోద్యానాక్రీడవిహారేషు
దైత్యదానవకాద్రవేయా నిత్యప్రముదితా -
నురక్తకలత్రాపత్యబంధుసుహృదనుచరా గృహపతయ
ఈశ్వరాదప్యప్రతిహతకామా మాయావినోదా నివసంతి || 8 ||

యేషు మహారాజ మయేన మాయావినా వినిర్మితాః
పురో నానామణిప్రవరప్రవేకవిరచితవిచిత్రభవన -
ప్రాకారగోపురసభాచైత్యచత్వరాయతనాదిభి -
ర్నాగాసురమిథునపారావతశుకసారికాకీర్ణకృత్రిమ -
భూమిభిర్వివరేశ్వరగృహోత్తమైః సమలంకృతాశ్చ -
కాసతి || 9 ||

ఉద్యానాని చాతితరాం మన ఇంద్రియానందిభిః
కుసుమఫలస్తబకసుభగకిసలయావనతరుచిర -
విటపవిటపినాం లతాంగాలింగితానాం శ్రీభిః
సమిధునవివిధవిహంగమజలాశయానామమల -
జలపూర్ణానాం రుషకులోల్లంఘనక్షుభితనీరనీరజ -
కుముదకువలయకహ్లాదనీలోత్పలలోహితశతపత్రాది -
వనేషు కృతనికేతనానామేకవిహారాకులమధుర -
వివిధస్వనాదిభిరింద్రియోత్సవైరమరలోకశ్రియ -
మతిశయితాని || 10 ||

యత్ర హ వావ న భయమహోరాత్రాదిభిః
కాలవిభాగైరుపలక్ష్యతే || 11 ||

యత్ర హి మహాహిప్రవరశిరోమణయః సర్వం
తమః ప్రబాధంతే || 12 ||

న వా ఏతేషు వసతాం దివ్యౌషధిరసరసాయనాన్నపాన -
స్నానాదిభిరాధయో వ్యాధయో వలీపలితజరాదయశ్చ
దేహవైవర్ణ్యదౌర్గంధ్యస్వేదక్లమగ్గానిరితి
వయోఽవస్థాశ్చ భవంతి || 13 ||

న హి తేషాం కల్యాణానాం ప్రభవతి కుతశ్చన
మృత్యుర్విना భగవత్తేజసశ్చక్రాపదేశాత్ || 14 ||

యస్మిన్ ప్రవిష్టేఽసురవధూనాం ప్రాయః పుంసవనాని
భయాదేవ స్రవంతి పతంతి చ || 15 ||

అథాతలే మయపుత్రోఽసురో బలో నివసతి యేన హ వా
ఇహ సృష్టాః షణ్ణవతిర్మాయాః కాశ్చనాద్యాపి
మాయావినో ధారయంతి యస్య చ జృంభమాణస్య ముఖతస్తయః

స్త్రీగణా ఉదపద్యంత స్వైరిణ్యః కామిన్యః పుంశ్చల్య
 ఇతి యా వై బిలాయనం ప్రవిష్టం పురుషం రసేన
 హాటకాభ్యేన సాధయిత్వా
 స్వవిలాసావలోకనానురాగస్మితసంలాపోపగూహ -
 నాదిభిః స్వైరం కిల రమయంతి యస్మిన్నపయుక్తే పురుష
 ఈశ్వరోఽహం సిద్ధోఽహమిత్యయుతమహాగజబలమాత్మానమభి -
 మన్యమానః కత్థతే మదాంధ ఇవ || 16 ||

తతోఽధస్తాద్వితలే హరో భగవాన్ హాటకేశ్వరః
 స్వపార్షదభూతగణావృతః ప్రజాపతిసర్గోప -
 బృంహణాయ భవో భవాన్య సహ మిథునీభూత
 ఆస్తే యతః ప్రవృత్తా సరిత్సృవరా హాటకీ నామ
 భవయోర్ద్వర్యేణ యత్ర చిత్రభానుర్మాతరిశ్వనా
 సమిధ్యమాన ఓజసా పిబతి తన్నిష్ఠూతం హాటకాఖ్యం
 సువర్ణం భూషణేనాసురేంద్రావరోధేషు పురుషాః
 సహ పురుషీభిర్ధారయంతి || 17 ||

తతోఽధస్తాత్సుతలే ఉదారశ్రవాః పుణ్యశ్లోకో
 విరోచనాత్మజో బలిర్భగవతా మహేంద్రస్య ప్రియం
 చికిర్షమాణేనాదితేర్లబ్ధకాయో భూత్వా
 వటువామనరూపేణ పరాక్షిప్తలోకత్రయో భగవదను -
 కంపయైవ పునః ప్రవేశిత ఇంద్రాదిష్వవిద్యమానయా
 సుసమృద్ధయా శ్రియాభిజుష్టః
 స్వధర్మేణారాధయంతమేవ
 భగవంతమారాధనీయమపగత -
 సాధ్వస ఆస్తేఽధునాపి || 18 ||

నో ఏవైతత్సాక్షాత్కారో భూమిదానస్య
 యత్తద్భగవత్యశేషజీవనికాయానాం జీవభూతాత్మభూతే
 పరమాత్మని వాసుదేవే తీర్థతమే పాత్ర ఉపపన్నే పరయా
 శ్రద్ధయా పరమాదరసమాహితమనసా సంప్రతిపాదితస్య
 సాక్షాదపవర్గద్వారస్య యద్బిలనిలయైశ్వర్యం || 19 ||

యస్య హ వావ క్షుతపతనప్రస్థలనాదిషు వివశః
 సకృన్నామాభిగృణన్ పురుషః కర్మబంధనమంజసా
 విధునోతి యస్య హైవ ప్రతిబాధనం ముముక్షవో -
 ఽన్యథైవోపలభంతే || 20 ||

తద్భక్తానామాత్మవతాం సర్వేషామాత్మన్యాత్మద
 ఆత్మతయైవ || 21 ||

న వై భగవాన్నానమముష్యానుజగ్రాహ యదుత
 పునరాత్మానుస్మృతిమోషణం మాయామయభోగై -
 శ్వర్యమేవాతనుతేతి || 22 ||

యత్తద్భగవతానధిగతాన్యోపాయేన
 యాచ్ఛాచ్ఛలేనాపహృతస్వశరీరావశేషితలోకత్రయో
 వరుణపాశైశ్చ సంప్రతిముక్తో
 గిరిదర్యాం చాపవిధ్ ఇతి హోవాచ || 23 ||

నూనం బతాయం భగవానర్థేషు న నిష్ఠాతో
 యోఽసావింద్రో యస్య సచివో మంత్రాయ వృత
 ఏకాంతతో బృహస్పతిస్తమతిహాయ స్వయము -
 పేంద్రేణాత్మానమయాచతాత్మనశ్చాశిషో నో ఏవ
 తద్దాస్యమతిగంభీరవయసః కాలస్య
 మన్వంతరపరివృత్తం కియల్లోకత్రయమిదం || 24 ||

యస్యానుదాస్యమేవాస్మత్ప్రతామహః కిల వస్తే న తు
స్వపిత్ర్యం యదుతాకుతోభయం పదం దీయమానం
భగవతః పరమితి భగవతోపరతే ఖలు స్వపితరి || 25 ||

తస్య మహానుభావస్యానుపథమమృజితకషాయః కో
వాస్మద్విధః పరిహీణభగవదనుగ్రహ
ఉపజిగమిషతీతి || 26 ||

తస్యానుచరితముపరిష్టాద్విస్తరిష్యతే యస్య
భగవాన్ స్వయమఖిలజగద్గురుర్నారాయణో ద్వావి
గదాపాణిరవతిష్ఠతే నిజజనానుకంపితహృదయో
యేనాంగుష్ఠేన పదా దశకంధరో యోజనా -
యుతాయుతం దిగ్విజయ ఉచ్ఛాటితః || 27 ||

తతోఽధస్తాత్తలాతలే మయో నామ దానవేంద్రస్త్రి -
పురాధిపతిర్భగవతా పురారిణా త్రిలోకీశం
చికిర్షణా నిర్దగ్ధస్వపురత్రయస్తత్ప్రసాదాల్లభ -
పదో మాయావినామాచార్యో మహాదేవేన పరిరక్షితో
విగతసుదర్శనభయో మహీయతే || 28 ||

తతోఽధస్తాన్మహాతలే కాద్రవేయాణాం సర్పాణాం
నైకశిరసాం క్రోధవశో నామ గణః కుహకతక్షక -
కాలియసుషేణాదిప్రధానా మహాభోగవంతః
పతత్త్రిరాజాధిపతేః పురుషవాహాదనవరతముద్విజమానాః
స్వకలత్రాపత్యసుహృత్కుటుంబసంగేన క్వచిత్ప్రమత్తా
విహరంతి || 29 ||

తతోఽధస్తాద్రసాతలే దైతేయా దానవాః పణయో నామ
నివాతకవచాః కాలేయా హిరణ్యపురవాసిన ఇతి

విబుధప్రత్యనీకా ఉత్పత్త్యా మహౌజసో మహాసాహ -
 సినో భగవతః సకలలోకానుభావస్య హరేరేవ తేజసా
 ప్రతిహతబలావలేపా బిలేశయా ఇవ వసంతి యే వై
 సరమయేంద్రదూత్యా వాగ్భిర్మంత్రవర్ణాభి -
 రింద్రాద్భిభ్యతి || 30 ||

తతోఽధస్తాత్పాతాలే నాగలోకపతయో వాసుకి -
 ప్రముఖాః శంఖకులికమహాశంఖశ్వేతధనంజయధృత -
 రాష్ట్రశంఖచూడకంబలాశ్వతరదేవదత్తాదయో
 మహాభోగినో మహామర్షా నివసంతి యేషాము హ వై
 పంచసప్తదశశతసహస్రశీర్షాణాం
 ఫణాసు విరచితా మహామణయో రోచిష్టవః
 పాతాలవివరతిమిరనికరం స్వరోచిషా విధమంతి || 31 ||

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం పంచమస్కంధే
 రాహ్వదిష్ఠితిబిలస్వర్గమర్యాదానిరూపణం నామ చతుర్వింశోఽధ్యాయః ||